

Vad tycker Diakonia?

Diakonia anser:

- Att det går att bekämpa klimatförändringarna och samtidigt bekämpa fattigdomen. Världen har redan idag de nödvändiga resurserna och kunskapen. Frågan är hur vi prioriterar och om den politiska viljan finns.
- Att den globala temperaturökningen måste begränsas till max +2°C.
- Att alla människor har rätt till ett lika stort "klimatutrymme". Framtida klimatåtaganden bör därför bygga på principen om lika utsläpp per capita, inom en hållbar totalnivå. Detta skulle för Sveriges del innebära att vi måste minska våra utsläpp med 80–90 % jämfört med 1990 års nivåer.
- Att en ny klimatöverenskommelse måste ha utsläppsminskningar i i-länderna som huvudsaklig princip. "Clean Development Mechanism" och liknande mekanismer, som gör det möjligt för i-länder att tillgodoräkna sig utsläppsminskningar i u-länder, kan bara accepteras som marginella komplement.
- Att i-länderna i kraft av sitt historiska ansvar, sina nuvarande utsläppsnivåer och sina ekonomiska resurser har ett ansvar för att bidra med den absoluta merparten av det kapital som behövs. Både för att investera i klimatanpassade energisystem i fattiga länder samt för nödvändiga anpassningar som fattiga länder måste göra till följd av oundvikliga klimatförändringar.
- Att anpassningskostnader i fattiga länder skall ses som skadestånd – inte bistånd. Anpassningsbehoven i fattiga länder är så stora att kostnaderna är i nivå med hela det nuvarande globala biståndet.
- Att bistånd som på olika sätt stödjer användningen av fossila bränslen snarast ska fasas ut och istället kanaliseras till stöd för förnyelsebara energikällor och energieffektivisering.

Vad gör Diakonia?

Diakonia är en kristen biståndsorganisation som tillsammans med lokala partner arbetar för en varaktig förändring för de mest utsatta människorna i världen. På så sätt minskar vi fattiga människors sårbarhet och stärker deras förutsättningar att hantera de klimatförändringar som redan skett och som kan komma att ske. Vi bidrar även till humanitära katastrofinsatser i fall där vi har väletablerade partnerorganisationer på plats som har kapacitet att kanalisera hjälpen.

Diakonia har påbörjat och kommer kontinuerligt att arbeta för att kartlägga och minska organisationens egna utsläpp av växthusgaser. Vi har även påbörjat och kommer kontinuerligt att arbeta för att införliva klimatfrågan i vårt arbete för att skapa strukturer som bidrar till en rättvis och hållbar utveckling.

Vad kan du göra?

Tillsammans kan vi tackla klimatproblemen och skapa en rättvis och hållbar värld!

- Agera klimatsmart i din vardag – både hemma och på skolan/jobbet. Tips och länkar hittar du på vår webbplats.
- Påverka andra genom att diskutera och dela med dig av vad du lärt dig.
- Kontakta politiker och kräv förändring.
- Bli Förändringsfadder för Diakonia eller ge en gåva på Pg. 90 33 04 – 4.

Lästips

www.diakonia.se
www.upinsmokecoalition.org
www.christian-aid.org.uk/climate
www.stopclimatechaos.org
www.naturvardsverket.se

Nytt klimat för utveckling

Människans utsläpp av växthusgaser påverkar klimatet kraftigt. Detta påverkar även människors möjligheter att leva ett värdigt liv. Trots att det främst är människor i den rika delen av världen som skapat problemen är det fattiga människor som drabbas värst. Det gör klimatfrågan till en av vår tids viktigaste rättvisefrågor. Vi måste agera nu om vi vill utrota fattigdomen!

Klimat och utveckling

De vetenskapliga bevisen är nu överväldigande: människans utsläpp av växthusgaser påverkar jordens klimat kraftigt. FN:s klimatpanel (IPCC) uppskattar i sin fjärde utvärderingsrapport att jordens medeltemperatur kan komma att öka med mellan 1,4 och 5,8 grader fram till år 2100.

Detta påverkar inte bara djur och växtlighet, utan naturligtvis också människors utvecklingsmöjligheter. Sådana klimatförändringar riskerar att omintetgöra tidigare insatser som gjorts för att skapa en rättvis och hållbar utveckling. I värsta fall kan de göra att utvecklingen i många fattiga länder börjar gå bakåt.

Ekonomern Nicholas Stern gjorde 2006, på uppdrag av den brittiska regeringen, en uppskattning av de ekonomiska effekterna av klimatförändringarna. En av slutsatserna i rapporten är att det är billigare att göra något nu än att låta framtida generationer betala notan. Det finns inga ursäkter – vi måste agera nu!

Klimatfrågan är en rättvisefråga

Historiskt sett är det främst de rika länderna som har stått för utsläppen av växthusgaser. Men det är fattiga människor som drabbas värst. Särskilt hårt kommer förändringarna att slå mot fattiga kvinnor och flickor när kampen om resurserna hårdnar. Det gör klimatfrågan till en av vår tids viktigaste rättvisefrågor.

Förändrade perspektiv

Diakonia anser att fattigdomen i världen är nära sammanlänkad med klimatfrågan. Därför är det både naturligt och nödvändigt att på olika sätt införliva klimatfrågan i vårt utvecklingsarbete. Som biståndsorganisation lyfter vi fram fattigdoms- och rättviseperspektiven. Som en organisation med kristen värdegrund visar vi även på de etiska aspekterna av klimatfrågan.

Alltför länge har klimatdiskussionen varit inriktad på effekterna som den rika delen av världen kan komma att möta. Flyttar man istället fokus till den fattiga delen av världen inser man snabbt att konsekvenserna där kommer att bli långt mer förödande. John Houghton, som lett IPCC:s vetenskapliga arbete, ansåg i en artikel i *The Guardian* redan 2003 att klimatförändringarna blivit ett "massförstörelsevapen". Ett vapen som direkt slår mot fattiga människors försörjningsmöjligheter och överlevnad.

Oxfordprofessorn Norman Myers har genom sin forskning uppskattat antalet människor runtom i världen som tvingats på flykt p g a allvarliga miljöförändringar såsom översvämningar, torka och öken-spridning. Myers uppskattar att det redan 1995 fanns minst 25 miljoner miljöflyktingar och att de kan bli så många som 200 miljoner när effekterna av klimatförändringarna blir tydligare. Klimatförändringarna har alltså stor betydelse även för fred och säkerhet.

Effekterna av klimatförändringarna*

Vatten

I torra tropiska områden, av vilka många redan i dag har en ansträngd vattensituation, beräknas tillgången på vatten minska och större områden kommer att drabbas av torka. Skyfall kommer att öka i frekvens, vilket förstärker översvämningsriskerna. Vattenmängderna i glaciärer och snötäcken kommer att minska, vilket minskar vattentillgången i regioner som försörjs med smältvatten från världens större bergskedjor.

Matproduktion

Det blir vanligare med torka och översvämningar på många håll, och det påverkar den lokala produktionen negativt. Framför allt självförsörjande jordbrukare och fiskare riskerar i högre grad att utsättas för svält till följd av minskad matproduktion.

Tillgång till land

Land att leva på och av kommer att minska. Många fler miljoner människor förväntas bli drabbade av översvämningar varje år till följd av havsytans höjning fram till år 2080. Klimatförändringarna kan även bidra till ökenspridning i torra områden.

Hälsa

Klimatförändringarna kommer att påverka hälso-situationen för miljontals människor genom bl a ökad undernäring; ökat antal dödsfall, sjukdomar och skador till följd av värmeböljor, översvämningar, stormar, bränder och torka; ökad påfrestning till följd av diarrésjukdomar; samt ändrad utbredning av infektionssjukdomar som t ex malaria.

Ekosystem

Många fattiga människor är direkt beroende av naturresurser från lokala ekosystem för sin överlevnad.

En ökning av jordens medeltemperatur på några grader kan leda till betydande förändringar av ekosystemens struktur och funktion, arternas ekologiska samspel och deras geografiska utbredning, med huvudsakligen negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden samt ekosystemens ”produkter och tjänster”, t ex tillgången till mat och rent vatten.

Ett klimat för att utrota fattigdomen

Bistånd och klimatförändringar

Biståndsorganisationerna Oxfam och Christian Aid har uppskattat att endast anpassningskostnaderna i utvecklingsländer kan komma att uppgå till 50–100 miljarder US dollar per år. Detta är i samma storleksordning som det samlade globala biståndet. Det står klart att om denna summa används till anpassningskostnader för klimatförändringar så kommer alldeles för lite resurser finnas kvar till långsiktig fattigdomsbekämpning, däribland till FN:s millenniemål, och arbete för demokrati och mänskliga rättigheter. Slutsatsen blir att rika länder kommer att behöva tillsätta ytterligare resurser för att både klara av utmaningen att utrota fattigdomen och att samtidigt stödja fattiga länder att hantera de negativa konsekvenserna av klimatförändringarna.

Rika länder behöver också stödja fattiga länder att investera i klimativänlig teknologi. Idag används endast en mycket liten del av Världsbankens resurser till stöd för fattiga länder att utveckla förnyelsebara energikällor, jämfört med stöd till användning och utvinning av fossila bränslen, t ex olja och gas.

Skulder och klimatförändringar

I skenet av klimatförändringarna ökar behovet av ytterligare skuldavskrivningar. Utlandsskulderna pressar fattiga länder att avverka skog och andra naturresurser på ett ohållbart sätt för att snabbt öka sina exportinkomster. Skuldbördan bidrar på så sätt till ytterligare klimatförändringar och motverkar en långsiktig ekonomisk och social utveckling. Kraven på återbetalning gör det svårare för länderna att göra nödvändiga investeringar för att bekämpa fattigdomen och bemöta de negativa konsekvenserna av klimatförändringarna.

Handel och klimatförändringar

Handel kan både bidra till och motverka en rättvis och hållbar utveckling. Handel och investeringar kan t ex bidra till utveckling och överföringar av klimativänlig teknologi. Men handel kan också tillsammans med ohållbara konsumtions- och produktionsmönster bidra till ökade utsläpp.

Handelsregler måste förändras och utformas på ett sätt som särskilt gynnar fattiga länders utveckling och som bidrar till en lösning på klimatutmaningen.

Klimatförändringarna påverkar möjligheterna att nå Millenniemålen*

<p>Mål 1: Utrota extrem fattigdom och hunger</p>	<p>Klimatförändringarna förutspås:</p> <ul style="list-style-type: none"> Degradera skogar, fiskevatten, betesmarker och odlingsbar mark som många fattiga familjer är beroende av för mat och försörjning. Skada fattiga människors hem, vattentillgångar och hälsa, vilket underminerar deras möjligheter att försörja sig. Förstärka konkurrensen om naturresurser, vilket kan leda till minskade försörjningsmöjligheter, ökade sociala spänningar, konflikter, och tvinga samhällen att flytta.
<p>Mål 2: Alla barn ska gå i grundskola</p>	<p>Klimatförändringarna kan underminera barns möjligheter att gå i skolan.</p> <ul style="list-style-type: none"> Det är sannolikt att fler barn, särskilt flickor, kommer att tas ur skolan bl a för att hjälpa till att hämta vatten, ta hand om sjuka släktingar, eller hjälpa till med försörjningen. Undernäring och sjukdomar bland barn kan minska deras inlärningsmöjligheter och/eller minska deras närvaro skolan. Översvämningar och stormar kan förstöra skolbyggnader och tvinga människor att flytta.
<p>Mål 3: Främja jämställdhet och stärka kvinnors ställning</p>	<p>Klimatförändringarna kommer att förvärra rådande ojämlikhet mellan män och kvinnor.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kvinnor tenderar att vara mer direkt beroende av naturen och naturresurser för att säkra sin försörjning än vad män är. Därmed är de också mer utsatta för variationer och förändringar i miljön. Kvinnor och flickor är traditionellt ofta de som hämtar vatten, foder åt tamdjuren, ved och skaffar mat. Klimatförändringarna gör att de måste hantera minskad resurstillgång och ökad arbetsinsats. Hushåll med små tillgångar och som leds av kvinnor är ofta de som drabbas värst av klimatrelaterade katastrofer.
<p>Mål 4, 5, 6: Minska barnadödligheten, förbättra mödrahälsovård, och hejda spridningen av de stora sjukdomarna</p>	<p>Klimatförändringarna kommer att leda till fler döds- och sjukdomsfall p g a värmeböljor, översvämningar, torka, stormar och orkaner.</p> <ul style="list-style-type: none"> Förekomsten av insektsburna sjukdomar, t ex malaria och denguefeber, och vattenburna sjukdomar, t ex kolera och dysenteri kan komma att öka. Barn och gravida kvinnor är särskilt känsliga för sådana sjukdomar. Både tillgången till och kvalitén på dricksvatten förväntas minska och förvärra undernäring bland barn, särskilt i Afrika söder om Sahara.
<p>Mål 7: Säkerställ en miljömässigt hållbar utveckling</p>	<p>Klimatförändringarna kommer att förändra kvalitén och produktiviteten på naturresurser och ekosystem, i vissa fall kan skadorna bli permanenta. Dessa förändringar kan även minska den biologiska mångfalden och förvärra rådande miljöförstöring.</p>
<p>Mål 8: Utveckla ett globalt partnerskap</p>	<p>Klimatförändringarna är en global utmaning och åtgärderna kräver globalt samarbete, särskilt för att säkerställa utvecklingsländernas möjligheter att bekämpa fattigdom och orättvisor. Klimatförändringarna visar på behovet av att de rika länderna lever upp till sina biståndslöften. De måste även tillhandahålla ytterligare resurser för de insatser som måste göras i fattiga länder för att anpassa samhällena till de nya omständigheter som skapas av klimatförändringarna.</p>

* Baserat på IPCC:s fjärde utvärderingsrapport från 2007

* Anpassad från Oxfam International ”Adapting to climate change”, Briefing paper 104, 2007